

Ta i sao Gorbachev?

Tác Giả: Pha m Nguyễn Tr ng di ch
Chúa Nhật, 06 Tháng 3 Năm 2011 06:22

Bài viết nhân kỷ niệm sinh nhật lần thứ 80 của Gorbachev (02/03/1931-02/03/2011)

Mikhail Gorbachev. Ảnh Bernard Bisson & Thierry Orban/Sygma/CORBIS

Trong ngày sinh nhật lần thứ 80 của mình (2 tháng 3 -ND), Mikhail Gorbachev, xing đảng đoc ca ngoi vì tính công khai (glasnost), công cuộc cải tổ (perestroika) và kết thúc chiến tranh lạnh. Tất cả những điều này đã chiếm đoc vị trí xing đáng trong các cuốn sách giáo khoa lịch sử. Nhưng vấn đề là: tại sao trong đêm hôm ngày tháng 3 năm 1985 Gorbachev chỉ không phải là một người khác đã đoc lên làm lãnh tụ Liên Xô?

Đây là một thời khắc có tính ba n lễ, nhưng hiện vẫn còn ch a đoc hi u một cách thấu đáo.

Điều này phân nhiều liên quan tới con người Gorbachev, cũng như tình hình khốn khó của ban lãnh đạo Liên Xô và đất nước này trong thời gian đó.

Trong những năm đầu đời, Gorbachev không phải là một người cấp tiến. Khi còn là một đứa trẻ, ông đã chứng kiến những nỗi kinh hoàng của Thế chiến II, và sau này thì phải chứng kiến những hiện tượng tiêu cực của nhà nước Liên Xô, từ việc bực hại ông nội ông ngoại trong thời Stalin cho đến tình trạng trì trệ về kinh tế dưới thời Leonid Brezhnev. Gorbachev cũng nhận thức đoc rằng tội h p công nghiệp quân sự quá lớn đã hút hết sức lực của hệ thống, làm cho dân chúng phải sống trong cảnh khổ cùng. Nhưng Gorbachev đã giữ kín nhiều điều quan sát đoc trong khi ông tiến dần lên trên con đường hoa n lộ.

Tại sao Gorbachev?

Tác Giả: Phạm Nguyễn Trọng dißch
Chúa Nhật, 06 Tháng 3 Năm 2011 06:22

Gorbachev đß c Yuri Andropov – cßu giám đốc KGB, thay Brezhnev vào năm 1982 – nâng đß rất nhiều. Nhưng những cố gắng của Andropov nhằm thay đßi cái hß thống đã xß cßng đó hóa ra là quá nhẹ nhßng và phaßi chißu thất bại. Nhưng ông đã làm đß cß môßt viß c quan troßng: nhßn ra đß Gorbachev môßt ngßi có trißn vọng. Cuối những năm 1970 và đßu những năm 1980 Gorbachev đã tßng tiến hành những bß c thß nghiß m rußt rß trong lĩnh vß c nông nghiß p và kinh tế, nhß giành nhiều quyền tß chuß hßn cho các đßi saßn xuất, và tuß tâßp xung quanh mình các nhà khoa họßc đßng tß tßng và muốn đßi mßi. Khi Andropov chết vào đßu năm 1984, Gorbachev nghĩ rằng mình có cß hßi kế tuß c ông ta. Nhưng cß hßi đã bị dß p tất khi đßi câßn vềß giá đã choßn môßt ngßi ồm yếu là Konstantin Chernenko chß không choßn ông.

Chernenko cầm quyền không đß cß lâu, ông mất vào ngày chuß nhßt, 10 tháng 3 năm 1985.

Lúc này Gorbachev đã sẵn sàng.

Bß chính trịß họßp tại Đßnh Cßm Linh ngay trong buổi tối hôm đó. Nhưng tôi đã viết trong tác phß m Bàn tay chết (The Dead Hand), khoaßng 20 phút trß c khi buổi họßp khai maß c, Gorbachev đã gặp Andrei Gromyko – bß trßng ngoaß i giao và là con hß đß cuß a đßi câßn vềß giá – tại Phòng Hồ Đßo, nơi mà các ußy viên bß chính trịß có toàn quyền bỏ phiếu (đß đây có lẽ đß nh nói tßi các ußy viên chính thức –ND) thßng tuß tâßp trß c khi diễn ra cuộc họßp chính thức. Gromyko là nhân vật then chốt trong viß c quyết đßnh ai sẽ là tßng bí thư tiếp theo. Trß c đó, Gromyko đã bí mật cß phái viên mang đến cho Gorbachev bß c thß nói rằng ông ta sẽ ußng hß Gorbachev trong cuộc đßu tranh giành quyền kế vị, đßi laßi, Gorbachev cho ông ta nghiß hßu đß c bß trßng ngoaß i giao và giữ môßt chức vụ nhßn haß những laßi danh giá là chuß tịch Xô Viết Tối cao Liên Xô.

“Andrei Andreyevich, đây là giờ phút quyết đßnh, chúng ta phaßi liên kết laßi”, Gorbachev hỏi tßng laßi những điều đã nói vßi Gromyko.

“Tôi tin rằng mọi sß đã rõ rồi”, Gromyko đáp.

Khi tất cả đã có mặt, Gorbachev thông báo vßi bß chính trịß là Chernenko đã tß trßn.

Tại sao Gorbachev?

Tác Giả: Phạm Nguyên Trọng dißch
Chúa Nhật, 06 Tháng 3 Năm 2011 06:22

Thßng thì ngßi đßc choßn đßng đầu ban tang lễ cũng sẽ là tôßng bí thß tiếp theo. Vấn đề ban tang lễ đßc đã tß ra. Gorbachev trß thành ngßi đßng đầu ban này và ngày hôm sau thì trß thành lãnh tuß Liên Xô.

Gorbachev đßc choßn không phaßi vì Mĩ, không phaßi vì Ronald Reagan hay sáng kiến phòng thuß chiến lßch củßa Reagan, nhß môßt số ngßi nói. Chiến tranh lßnh là tác nhân chủß yếu làm cho Liên Xô khßnh khóß, nhßng đây không phaßi là lí do chính đßng ngßi ta choßn Gorbachev.

Thßt ra, ngßi ta đã choßn Gorbachev vì ông là tia sáng lấp lánh trong môßt căn phòng mß tối. Lúc đó năm trong số mßi ußy viên bộß chính trịß có quyền bißu quyết đã ngoài baßy mßi, ba ngßi trên sáu mßi, chỉß có hai ngßi trên năm mßi tuß i mà thôi. Lúc đó Gorbachev mßi có 54, không chỉß là ngßi trẻß nhất trong bộß chính trịß mà còn trẻß hßn tuß i trung bình củßa các ußy viên có quyền boß phiếu nhßng mßi ba năm.

Trong buổi hoßp ngày hôm sau, Gromyko đã trình bày chßng cß ußng hôß maßnh mẽ cho Gorbachev, ông nói mà không cần giấy tß và không hề dao đßng và vßi môßt thái đß khác lạ đßi vßi nhßng trßng hßp nhß thế. “Tôi xin nói thßng”, Gromyko nói. Gorbachev là sß lßch củßa choßn hoàn toàn đúng đắn. Gorbachev có “nßng lßch sáng taßo không gì có thểß khuất phục đßc, ông bao giß cũng muốn làm đßc nhiều hßn và làm tốt hßn nßa”.

Georgi Shakhnazarov, ngßi đã tßng làm cho Andropov và sau này là cố vấn củßa Gorbachev, hồi tßng ngßi laßi rằng viênß củßa Gorbachev trß thành tôßng bí thß không phaßi đã đßc quyết đßnh nhß tß trßc. Gorbachev không có lí líßch tuyß t haßo đến mßc đßng nhiên là ngßi ta sẽ lßch củßa choßn ông. Bộß chính trịß có thểß choßn môßt ông già khác và chß mß rßi đi lên. Nhßng Shakhnazarov cho rằng có môßt tác nhân, tuy không phaßi là chính thßc, nhßng không đßc boß qua. “Nhân dân đã caßm thấy quá mêßt mßi vì phaßi tham gia vào trò hề rồi... Họß đã mêßt mßi khi phaßi chßng kiến nhßng nhà lãnh đßo đầu run, mắt mß, trong khi biết rằng số phßn củßa đất nßc và củßa môßt nßa thể gißi đã đßc giao cho nhßng kẻß đã gßn biß tß liß t đáng thßng đß”.

Sau nhßng năm trĩß, sau nhßng đám ma lãnh tuß và sß thất voßng, Gorbachev đßc lßch củßa choßn trßc hết và trên hết là vì ngßi ta hiß vọng ông sẽ đßa đất nßc tiến lên. Chúng ta thßng quên, nhßng thành tßu củßa Gorbachev trong viênß kết thúc chiến tranh lßnh không phaßi là mụcß tiêu đầu tiên củßa ông. Thành tích này xuất phát tß đßc muốn thay đßi môßt cách trißt đß tình hình trong nßc, xuất phát tß đßc muốn thay đßi môßt cách trißt đß tình hình trong nßc, xuất phát tß đßc muốn thay đßi môßt cách trißt đß tình hình trong nßc, xuất phát tß đßc muốn thay đßi môßt cách trißt đß tình hình trong nßc, xuất phát tß đßc muốn thay đßi môßt cách trißt đß tình hình trong nßc. Gorbachev không đßt mụcß tiêu caßi taßo thể gißi, ông muốn cßu đất nßc củßa mình. Nhßng cuối cùng ông đã không cßu đßc nßc, nhßng có thểß là ông đã cßu đßc thể gißi.

Ta i sao Gorbachev?

Tác Giả: Pha m Nguyễn Tr ng di ch

Chúa Nhật, 06 Tháng 3 Năm 2011 06:22
